№ 12. 24 marca 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WILENSKAJA CZASOPIS

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy—1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

ADRES REDAKCII I ADMINISTRACII: WILNIA, ZAWALNAJA 7.

TELEHRAMY.

Apawieszczeńnia Hłaŭnaj Kamandy.

23 marca.

Zachodni front:

Udacza pry lesi 'Awokur zakonczyłasia zdabyćciem francuskich apornych punktoŭ na wiarszynach hor na pałudziennym zachodzi ad Okur. Uziata ŭ pałon kala 450 dusz. Ahulny abraz nia źmianiŭsia.

Uschodni front:

Swaje hłaŭnyje szturmy rasiejcy wiali uczora wieczeram i u naczy. Niekolki razoŭ jany kidalisia u ataku nadta wialikimi siłami proci naszych pazycij kala mastawych akopoŭ pry Jakobsztaci, abapoł czyhunki Mitawa—Jakobsztądt, i czatyry razy proci naszych linij na poŭnaczy ad Widz. Pakinuŭszy szturmawać na fronci na paŭnocznym zachodzi ad Pastaŭ, dzie czysło pałonnych rasiejcoŭ dajszło da 14 aficeroŭ i 889 sałdatoŭ, — treba dumać, s pryczyny ciažkich krywawych strat,—rasiejskaje wojska szturmawało niekolki razoŭ pazycii miž waziorami Naroczskim i Wisznieŭskim. Wialikije achwiary ludźmi i wajennymi materjałami jak u hetych szturmach, tak i ŭ czyślenych adzinocznych atakach u inszych miejscoch nie dali rasiejcam nijakaj pierewahi nad niazłomnaj niamieckaj abaronaj.

Bałkanski front:

Asabliwych zdareńniaŭ nie było.

Hłaunaja Kamanda Armii.

Z aposznich dzion:

21 marca.

Zachodni front:

Paśla akuratnaj artyleryjskaj padhatoŭki bawarskije pałki i wiurtemberskije landwernyje bataljony ŭziali na zachodzi ad Maas wielmi umacawanyje francuskije pazycyii pry i ŭ lesi na paŭnocznym uschodzi ad Awokur. Francuzy mieli wialikije krywawyje straty, dy apracza taho my ŭziali u ich 32 aficeroŭ, u tym liku 2 naczalnikoŭ pałkoŭ, i 2500 sałdat u pałon nieranienymi, a tak sama bahata niepaliczenych jeszcze wajennych materjałoŭ.—Kontrataki francuzoŭ nie pamahli im niczoha, a prynieśli im tolki nowyje krywawyje straty.

Na uschodzi ad Maas pałažeńnie nie źmianiłosia.

Uschodni front.

Rasiejcy pawiali swaje ataki takže i na krajni paŭnoczny flank. Na pałudni ad Ryhi jany adkinuty z wialikimi stratami; tak sama adkinuty družyny rasiejskich razwiedczykoŭ na fronci Dźwiny i na zachodzi ad Jakobsztadtu.

Proci niamieckaho frontu na pałudziennym zachodzi ad Pastaŭ i miž waziorami Narocz i Wisznieŭskim dzień i nocz iszli nadta silnyje, ale nieudacznyje ataki rasiejcoŭ. Wieliczynia strat ichnych adpawiedaje wialikamu czysłu ŭwiedzienych u bitwu wojsk.

Daloka wysunutyje ŭpiarod niamieckije pazycii na pałudni ad woziera Narocz, pry samym woziery, byli adsunuty na niekolki sot metroŭ nazad na hory Bliźniki, kab zyjści s-pad kryžawoha ahniu.

Bałkanski front:

Nia liczuczy drobnych styczek patruloŭ kala hreckaj hranicy, pałažeńnie biez pieramien.

22 marca.

Zachodni front:

Pry szturmi 20 marca na paŭnocznym uschodzi ad Awokur, pry aczystcy pola bitwy i zaniaćci dalejszych niepryjacielskich akopoŭ paza lasam, czysło ŭziatych u pałon nieranienych worahoŭ uzrasło da 58 aficeroŭ i 2914 sałdat.

Artyleryjskije bitwy na abodwych bierahoch Maasa paśla niadoŭhaho asłableńnia iszli iznoŭ wielmi zajadła.

Pry Obersept francuzy jeszcze raz prabawali papprawić swaju nieudaczu. Napadaŭszyje adbity z wialikimi krywawymi stratami.

Try aeropłany niepryjaciela byli skinuty u bitwie na pawietry na poŭnaczy ad Werdenu. Dwa z ich upali na ziamlu na paŭnocznym uschodzi ad Samonje — za naszym frontam; trejci, paluczysia, zwaliŭsia za francuskaj linijej.—Paruczyk Belke hetak zbiŭ užo trynadcaty aeropłan, lejtenant Parszaŭ — swoj czaćwiorty aeropłan.

Uschodni front:

Silnyje ataki rasiejcoŭ jeszcze bolej uzmacawalisia. Napaści adbywajucca u bolszym czyśle miejsc. U roznych punktach szturm idzie biezupynna ŭ dzień i ŭ naczy. Najmacniejszy szturm znoŭ byŭ zroblen na fronci na paŭnocznym zachodzi ad Pastaŭ. Tutaka rasiejskije straty dajszli niezwyczajnaj miery—nawat raŭnujuczy da ahramadnaho czysła atakawaŭszaho wojska. Paśla udacznaj kontrataki na wuzkim fronci, na katorym rasiejcy byli prarwalisia, my ŭziali ŭ pałon 11 aficeroŭ i 573 sałdatoŭ.

U mnohich inszych bitwach na pałudni i pałudziennym uschodzi ad Ryhi — pry Frydrychsztaci, na zachodzi i pałudziennym zachodzi ad Jakobsztadtu, na pałudni ad Dźwinska, na poŭnaczy ad Widz, miž waziorami Naroczskim i Wisznieŭskim —naszaje adwažnaje wojska adkinuło woraha z nadta wialikimi u jaho stratami i ŭziało pry kontratakach bolej 600 dusz u pałon. Rasiejcam nidzie nie ŭdałosia dajści jakoj-koleczy udaczy. Naszy straty ŭsiudy nieznacznyje.

Bałkanski front:

Pałažeńnie biez pieramien.

Astryjackaje apawieszczeńnie:

WIENA (W.T.B.) 20/III. *Rasiejski front*: Uczora wieczeram, paśla adważnaj abarony praz 6 miesiacoŭ, my pakinuli pradmostny akop, zusim zrujnawany rasiejskim ahniom, na paŭnocznym zachodzi ad Usieczko. Chacia rasiejcam jeszcze ranicaj udałosia zrabić praryŭ na 300 metroŭ, harnizon, nia hledziaczy na ŭsie straty, jeszcze 7 hadzin zadzieržywaŭ pad straszennym ahniom nacisk u 8 razoŭ macniejszych sił worahoŭ. Tolki ŭ 5 hadzini papałudni kamendant pałkoŭnik Plank pastanawiŭ pakinuć zusim užo zrujnawany akop. Niewialikimi czastkami pierebiralisia ŭ łodkach na druhi bierah Dniestra. Ale skora—pad kryžawym abstrełam worahoŭ—pryszłosia spynić pierepprawu, i adważnaj družynie impieratarskich drahunaŭ i sapioraŭ astałasia tolki adna daroha: paddacca. Kab na heta niepajści, atrad pawinien byŭ prabicca cieraz umacawanaje worahami miasteczko Usieczko na paŭnocznym ŭźbiarežžy Dniestra — da naszych wojsk, akapaŭszychsia na paŭnoczy ad Zaleszczyk. Hety pierachod miž pazycijami worahoŭ jamu udaŭsia. Pad zaszczytaj noczy pałkoŭnik Plank prawiŭ swoj adważny atrad da Zaleszczyk, kudy dajszoŭ siahońnia ranicaj. Bitwy kala mastawoha akopu pry Usieczko buduć zaŭsiody liczycca słaŭnym dziełam naszaj armii.

Italjanski front:

Kala mostu pry Gerc uczora pierad abiedam zakinut ahoń u niepryjacielskije pazycii ŭ pałudziennaj czaści hor Podhora. Paśla abiedu nasza artyleryja paczała silny abstreł niepryjacielskaho frontu pierad mastom. U naczy worahi byli wykinuty z adnaho akopu pierad Pewma. Bitwy kala mostu pry Tolmein iduć dalej. Uziatyje nami pazycii my krepka dzieržym u swaich rukach. Czysło uziatych u pałon italjancoŭ dajszło da 925 dusz, czysło kulemiotaŭ—da 7.

Niekolki atak niepryjaciela na haru Mirzli Wrh i Kryn nami złomleny. Pry Romboni naszy wojski tak sama zdabyli niepryjacielskije pazycii, zachapiŭszy ŭ pałon 145 sałdat i zdabyŭszy 2 kulemioty. Na fronci Karyntii dalej razwiwajecca silnaja bajewaja rabota.

U pahraniczczy Tyrolu worahi artyleryjskim ahniom abstreliwajuć Kol-di-Lana i niekatoryje punkty pałudziennaho frontu.

Pałudzienna-uschodni front:

Biez pieramien.

Adnoŭlenaja respubłika.

NJU-JORK (W.T.B.). «Associated Press» danosić s Pekinu, szto pawodłuh pastanowy kamitetu ministroŭ monarchija ŭ Kitai znoŭ adkinuta, i respublika zawiedziena nanowa.

Kaniec telehram na 4 stranicy.

Zwarotnaja chwala.

—s—

Najciażejszy ucisk na świeci — heta ucisk sumleńnia ludzkoha.

Czeławieczestwo pamiataje panuryje czasy, kali za wieru ludziej wiali na muki i śmierć; kali za jaje wyrezywali tysiaczy inawiercoŭ, nie szkadujuczy ni małych, ni starych, ni žanok; kali pa prykazu kniazioŭ i karaloŭ usie padwłasnyje im žychary prymuszalisia źmieniać relihiju. Ale porucz z hetym pamiataje i słaŭnaje zmahańnie lepszych synoŭ swaich za swabodu wiery, za wyzwaleńnie ludzkoha ducha ad usielakaho prymusu, ad usielakaj niawoli.—Dy ŭsio heta daŭno minułosia, i tolki historyja padnimaje zawiesu nad sumnaj minuŭszczynaj, tolki nadmahilnyje plity napaminajuć nam ab biazwinnych achwiarach ślepaty ludzkoj dy ab słaŭnych wajakach za wolu sumleńnia.

Ale jość starana, ŭ katoraj ucisk sumleńnia, ucisk wiery datrywaŭ i da aposznich dzion. Heta — taja dzieržawa, pad katoraj my pakutawali bolsz sotni hadoŭ...

Nia budziem wyliczać tych kryŭd, jakije na naszych waczach ciarpieli ŭ Rasiei inawiercy: pamiać ab ich lisznie świežaja... Uspamianiem tolki ab adnym momenci relihijnaho ucisku—ab skasawańni adnym macham piera asobnaj wiery, da kataraj prynaležali miljony ludziej!

Heta — Unija. Carskim prykazam u 1839 hadu unijackaja relihija była ŭ Rasiei zusim skasawana, a ŭsie unijaty zapisany gwałtam na prawasłaŭnych.

Dy meta, da kato aj car Mikałaj I kirawaŭsia, kasujuczy Uniju, niczoha supolnaho z relihijnymi sprawami nia mieła: jana była czysta palitycznaja, — i z hetaj pryczyny gwałt dzieržaŭnaj ułaści nad sumleńniem „pierawiernienych" na prawasłaŭje miljonaŭ ludziej robicca jeszcze horszym, jeszcze bolej biazstydnym, bo jaho nielha apraŭdać ślepatoj ludzkoj...

Da unijackaj wiery prynaležali ŭ Rasiei biełarusy i ukraincy, dyj nichto bolej. Asobnaść wiery, porucz z nacyonalnymi asobiennaściami, wydzielała hetyje dwa narody jeszcze bolej s-pamiž susiednich sławianskich narodaŭ — maskaloŭ i palakoŭ. I rasiejski urad, žadajuczy zlić biełarusoŭ i ukraincoŭ z narodam maskoŭskim, pastanawiŭ dziela ablahczeńnia hetaj zadaczy znisztožyć ich wieru — Uniju.

Zapraŭdy, unijackaja relihija u aposznije czasy swaje słužyła mocnaj aporaj dla biełarusoŭ i ukraincoŭ. Jana užywała u swaich cerkwach narodnuju mowu; jana apiekawałasia biezpraŭnymi, zaciśnutymi pryhonam sielanami i zrabiłasia praŭdziwaj «mužyckaj» wieraj. Bahatyry adrekalisia jaje, — i zatym-to, nia majuczy zaszczyty ludziej možnych, jana nie mahła baranicca, kali carskim ukazam jej praczytan byŭ śmiarotny pryhawor. Tolki sielanie naszy doŭha jeszcze dzieržalisia wiery baćkoŭ swaich, doŭha spraŭlali ciszkom staryje abrady, uspaminajuczy ab sotniach swaich ksiandzoŭ, wywiezienych maskalami ŭ Sybir, u rasiejskije manastyry. Jescze ŭ 70-tych hadoch maskoŭskije czyny ustraiwali krywawyje ekspedycii s kazakami, kab „nawaraczywać" niepakornych unijatoŭ.

Unija astałasia tolki u Aŭstryi— ŭ Haliczyni, dzie žywie niekolki miljonaŭ ukraincoŭ. Tam mieła jana i maje ciapier poŭnuju wolu i roŭnyje z usimi relihijami prawy i paszanu, koluczy woczy staronnikam ucisku wiery u Rasiei. Za toje-ž, kali ŭ paczatku wajny maskalom udałosia na niekolki miesiacoŭ zapanawać u Haliczyni, jany ŭ pierszy czarod nawiaźli tudy prawasłaŭnych świaszczenikoŭ i, wyhaniajuczy unijackich ksiandzoŭ, paczali zabirać u swaje ruki unijackije cerkwy. Szto pry hetym tamaka rabiłosia, — ciažka pierekazać! Ale taki ukrainski narod krepka dzieržaŭsia za swaju wieru, dy na jaho szczaście chutka skonczyłosia tamaka panawańnie maskaloŭ.

Žyćcio czasam lubić paśmiejacca nad tymi, chto chocze jaho pawiarnuci proci jaho naturalnaho ciaczeńnia. Hetak wyjszło i ciapier. Mała taho, szto maskalom nie udałosia zwiaści sa świetu halickich unijatoŭ, dy samym im pryszłosia ŭciaczy z Haliczyny: Unija pajszła śledam za imi, pierastupiła zaczynienuju pierad jeju rasiejskuju hranicu i paczała nanowa szyrycca miž žycharami rasiejskaj Ukrajny!

Lohka zrazumieć, jaki hnieŭ uźniaŭsia ŭ duszach tych ludziej, szto jeszcze tak nidaŭna «haspadaryli» ŭ Haliczyni. Ale hnieŭ toj budzie jeszcze bolszy, kali wierniecca Unija i na Biełaruskuju ziamlu, hdzie pamiać ab jej nia sczezła dahetul u narodzi...

Unijaty ŭ Rasiei.

U pałudziennaj Rasiei adkryłosia 80 unijackich „hniozd".

Hezeta Synodu «Kołokoł» pisze z hetaj pryczyny, szto paśla wajny treba budzie surjozna padumać ab tym, kab zwiaści hetu „zarazu".

„Wajenny Kalendar".

—·—

9 marca Niamieczczyna, a 14 — Aŭstryja abjawiła wajnu Portugalii. Hetak paczałasia *dwadcać szostaja i dwadcać siomaja wajna* na świeci.

Hazety z hetaj pryczyny drukujuć «Wajenny Kalendar», u katorym pakazana, kali paczałasia jakaja wajna. Pawodłuh nowaho stylu, paczalisia wojny:

1. Aŭstryi s Serbijej — 29 lipnia 1914 h.
2. Niamieczczyny z Rasiejej — 1 žniŭnia 1914 h.
3. Niamieczczyny s Francijej — 3 žniŭnia 1914 h.
4. Belhii z Niamieczczynaj — 3 žniŭnia 1914 h.
5. Anhlii z Niamieczczynaj—3 žniŭnia 1914 h.
6. Czornahoryi z Aŭstryjej—5 žniŭnia 1914 h.
7. Niamieczczyny s Serbijej — 6 žniŭnia 1914 h.
8. Aŭstryi z Rasiejej — 6 žniŭnia 1914 h.
9. Niamieczczyny s Czornahoryjej —6 žniŭnia 1914 h.
10. Francii z Aŭstryjej—12 žniŭnia 1914 h.
11. Anhlii z Aŭstryjej—13 žniŭnia 1914 h.
12. Japonii z Niamieczczynaj — 23 žniŭnia 1914 h.
13. Aŭstryi z Japonijej — 25 žniŭnia 1914 h.
14. Aŭstryi z Belhijej — 28 žniŭnia 1914 h.
15. Turcii z Rasiejej — 2 listapada 1914 h.
16. Turcii s Francijej — 6 listapada 1914 h.
17. Turcii z Anhlijej — 7 listapada 1914 h.
18. Turcii z Belhijej — 7 listapada 1914 h.
19. Italii z Aŭstryjej — 24 maja 1915 h.
20. Turcii z Italijej — 22 žniŭnia 1915 h.
21. Boŭharyi s Serbijej—14 kastrycznika 1915 h.
22. Francii z Boŭharyjej — 16 kastrycznika 1915 h.
23. Anhlii z Boŭharyjej — 16 kastrycznika 1915 h.
24. Italii z Boŭharyjej—17 kastrycznika 1915 h.
25 Rasiei z Boŭharyjej — 22 kastrycznika 1915 h.
26. Niamieczczyny s Portugalijej — 9 marca 1916 h.
27. Aŭstryi s Portugalijej—14 marca 1916 h.

Z litouskaho žyćcia.

—·—

III.

Dobryje haspadary kažuć, szto dachod z sielskaj haspadarki zaležyć nia hetulki ad abszaru ziamli, skolki ad taho, jak jana wyrablena. Kab haspadarka dobra iszła, treba, kab kožyn kawałak ziamli byŭ akuratna wyrablen, kab z jaho było ŭziato ŭsio, szto ŭziać možna. Inacsej nawat wialiki abszar nie ratuje haspadarki.

Tojež možna skazać i ab haspadarcy hasudarstwienaj. Chacia-by toje hasudarstwo było niet w edama jakoje wialikaje, jano nia budzie mieć mocy, kali ŭ im budzie naładžena drennaja haspadarka, kali asobnyje czaści dzieržawy buduć nie razwiwacca, a rujnawacca.

U Rasiei akurat zawiełasia hetkaja błahaja haspadarka. Maskali zwajewali ahramadnyje abszary ziamli, dy nie patrapili nаładzić na ich dobrych paradkoŭ: jany umieli tolki cisnuć litwinoŭ, biełarusoŭ, ukraincoŭ, palakoŭ, žydoŭ, armian, finlandcoŭ dy inszych, — a u samych nie było ładu. Z hetaj pryczyny i paczaŭsia razwał rasiejskaj dzieržaŭnaj haspadarki: lisznie mnoha akazałosia ŭ jej «nieužytkoŭ».

Ale hetyje «nieužytki», papraŭdzi, stanawili i stanowiać uradliwuju, tolki zapuszczenuju hlebu. I kali ŭsia Rasiejskaja dzieržawa rujnujecca, jany paczynajuć dumać sami ab sabie: pry dobrych paradkach „nieužytki" abiernucca skora ŭ bahatyje i wydajnyje, chacia niewialikije, niezaležnyje haspadarki.

Nastaŭ czas nаładzić nowaje žyćcio i na naszaj Ziamli, — tym bolej, szto byŭ czas, kali biełaruskije i litoŭskije ziemli, jak sucelnaje i samabytnaje Wialikaje Kniaźstwo Litoŭskaje, wykazali dawoli jasna swaju zdolnaść upraŭlacca swaim rozumam i swaimi siłami.

U toj czas nasza Baćkaŭszczyna była jakby muram hranicznym, katory baraniŭ Zachodniuju Europu ad nacisku uschodnich narodaŭ. Jana zadzieržała na sabie tataroŭ, katoryje zapanawali byli pa ŭsiej ziamli Maskoŭskaj. Ale, spoŭniŭszy swaju historycznuju zadaczu, Wialikaje Kniaźstwo Litoŭskaje zapłaciło za jaje swaim niezaležnym bytam: jano apynułosia pad ułaściu susiednich dzieržaŭ...

Ciapier, kali nad naszaj ziamloj uschodzić zorka nowaho žyćcia, pry uładžeńni nowych paradkoŭ u naszaj Baćkaŭszczynie treba uspamianuć ab jaje daŭnych zasłuhach pierad kulturnym świetam. Jej za ich na-

Č czytajecca, jak CZ; Š—jak SZ.

Biełaruskije lehiendy.

III. Kryčačyje wałasy na haławie.

(Hl. pačatak u № 10 «Homanu»).

Amila nie chacieła jaho bačyć i nie lubiła, kali chto-kolečy spaminaŭ ab im; ja naadwarot z lubatoj hamaniŭ z im, i paśla niekalkich miesiacoŭ jon tak atumaniŭ mianie, što ja wieryŭ usiamu, što jon tykiela kazaŭ.

Ŭ kancy wieraśnia, prad samym uschodam sonca, uchodžu ŭ chatu staroha. Wosienny wiecier wyŭ za ścianoj, a jon apioršysia na uzłokatku hładzieŭ na swaich trusoŭ, katorych poŭna było ŭ chaci i na padworyščy Ŭbačyŭšy mianie, ŭstaŭ z miesca i skazaŭ:

— „Praz hety čas, jak žywu ŭ dware pana, ja abyjšoŭ kruhom usio tutaka, bačyŭ u lasoch usielakije drewy, ale duboŭ zusim tut nima; znajšoŭ tykiela za 5 wiorst adhetul dwa stohadowyje duby i kala ich maładyje dubki, što, widać, nasiejalisia z žałudoŭ."

— „Ja zusim nie zwiertaju na heta uwahi, skazaŭ ja, bo na roznyje haspadarskije patreby chwataje inšaho drewa."

— „Na patreby dobry wiaz i biaroza, ale što može być pryhažejšaho, jak dubowy haj? Hetaje drewa i ja panu raiŭby, kab ciapier u wosień zahadaŭ ich wykapać i ŭsie pasadzić na ŭzhorku, što ja bačyŭ u harodzie za stawam, na katorym ješče dahetul niwodnaje nie raście drewa."

— „Šmat hod treba ždać, pakul wyrastuć wialikije drewy, i pэŭnie ja nie ŭbaču na henym uzhorku pryhožych i wysokich duboŭ, bo ludzkoje žyćcio duža karotkaje.

Jon hlanuŭ na mianie surowa, ažno dryhotka pierabiehła pa cieli i, bytcym, śmiajučysia, skazaŭ druhim nawarotam maje słowy:— „Ludzkoje žyćcio duža karotkaje..."

— „Na što dumać ab hetym, pan ješče małady, maješ krepkaje zdaroŭje, sto hod žycimieš na hetaj ziamli i ŭ chaładku henych duboŭ wiasialicca s pryjacielami. Adhaniaj roznyje sumnyje dumki, ty pan, i ŭsieńka pawinna być dla twaje wyhody."

Ja pasłuchaŭ rady. Na druhi dzień žahadaŭ sadoŭniku iści da staroha, a jak toj pakažeć jamu maładyje dubki, kab ich prynios u harod i pasadziŭ na ŭzhorku.

Sadoŭnik, čujučy moj zahad, pierepałochaŭsia, zbled i skazaŭ zmienienym hołasam:

— „Adkul panu pryjšli hetyje dumki? Duby nie ćwituć, i z ichnych žałudoŭ nima nijakaj karyści; dla charastwa ŭ harodzie najlepšaja lipa, i lipy najlepiej było-b pasadzici na ŭzhorku."

— „Rada twaja nie patrebna, skazaŭ ja, a tolki słuchaj, što tabie zahadywaju."

— „Ad starych ludziej ja čuŭ, što chto siejeć abo sadzić duby, hodu nie pierežywie."

— „Kali mnie,—skazaŭ ja,—skažeš hetakuju durninu, dyk, da dušy, zahadaju cie daci piaćsot rozag. Idzi, zrabi, što tabie zahadywaju!"

Sadoŭnik, bajučysia daŭžej hukać samnoj, wyjšaŭ źniemaraščeny i šukaŭ zdareńnia prasici maju žonku, ci nie patrapiłab umowić mianie dać spakoj z henymi dubami.

U wiečery, kali ja wyjšoŭ na časinu s chaty, jon uwajšoŭ u pakoj Amili, zmienieny, sa ślaźmi na wačach, kinuŭsia ŭ nohi i raskazaŭ joj usieńka.

Kali ja wiarnuŭsia, streła mianie Amila, kažučy z uśmiecham:—«Adkul tabie, Henryku, pryjšła dumka sadzić duby ŭ harodzie? nia baču ŭ hetym ni patreby, ni charastwa. Biedny sadoŭnik pryjšoŭ da mianie strašenna zniemaraščeny, kažučy, što najwialikšaje nieščaście pieresadžaci nieradžajnaje drewa, bo jano zabiraje siły ad taho, chto jaho dahladaje, a praz heta i žyćcio biezachibačna skaračajecca, Ja wiedaju, što zababony wywodziacca ad ciemnaty, ale ciž majem prawa niеahladna pastupać z ludźmi zatoje, što jany ciomny?"

— «Jak ja baču, skazaŭ ja, hlanuŭšy na jaje z hniewam, dyk i ty padobna da sadoŭnika; zachacieła baranić durniny, ale ničoha z hetaho nia budzie».

leżycca addziaka. A tym czasam, pakul toj moment addziaki nastanie, litoŭski i biełaruski narody pawinny zjednać usie siły swaje, kab swaju haspadarku naładzić jak najlepsz, majuczy na meci karyść hetak ciażka pakryŭdženych narodnych hramad. Litoŭski i biełaruski narody dawoli achwiar złažyli czużym baham,—i ciapier jany pawinny padumać ab sabie, zapisać samym ncwuju stranicu u swajej historyi.

Perkunas.

U Wilni i wakolicach.

Hadaŭszczyna samaupraŭleńnia Wilni.

22 marca minuła 529 hadoŭ, jak u Wilni zawiedzieno „Mahdeburskaje prawo".

«Mahdeburskaje prawo» pałažyło asnowu samoupraŭleńnia miesta Wilni. Pierad tym żychary miesta zaležali ad zamkowaho upraŭleńnia, dy sami upraŭlacca nia mieli prawa. Prawa hetaje i daŭ im Wialiki Kniaź Litoŭski Władysłaŭ Jahajło 22 marca 1387 hodu.

Kaliś Wilnia światkawała hadaŭszczynu hetkaho ważnaho dnia, ale pad rasiejcami światkawańnie było zabaroniena.

Uzrost cen.

(W. T. B.). S pryczyny pawyszeńnia cła, cena soli pawialiczena da 14 kap. (21 feniga) za rasiejski funt; cukier u piasku ci ŭ kuskach pradajecca pa 80 fenigoŭ za funt. Ad paniadziełku, 26 marca, cukier u kuskach pradawacimuć tolki ŭ miestowych kramach, pradaža u prywatnych handlaroŭ spyniajecca. Maniacca naładzić pradažu cukra tak, kab na duszu wypadała pa 1 funci. Pradawać cukier buduć na chlebowyje karty.

Szto rabić u sadzi.

Para ŭžo prystupać da raboty ŭ sadoch i harodach, kab niwodzin kusok ziamli nie pustawaŭ sioleta. Woś raboty, katoryje treba zara paczynać:

Aczyścić sad.

Skrabać staruju karu i bialić drewy. Wyrezywać suchije i liszníje haliny.

Żbirać letasznije hniozdy husienic i pawuczyńnie.

Aczyszczać i praredzić ahrest, pareczki i maliny. Pawyrezywać suchije haliny.

Jak puściŏ ziemla, akapać fruktowyje drewy i kusty. Dzie treba, padmacawać ich, pierekapaŭszy kruhom ziamlu s pierahnišszym hnojem.

Siejać u rasadnikach kapustnuju rasadu; jak puście ziemla, dyk i na hrunci.

Karyść s trupoŭ żywioły.

(W.T.B.). My ŭžo pawiedamlali nidaŭna ab tym, szto ŭ Wilni ładzicca fabryka dziela pierarobki bydlaczych trupoŭ. Fabryka heta 18 marca paczała pracawać.

Szemiot-Połaczanski.

F. Bohuszewicz, wydajuczy „Smyk Biełaruski", pamiaściŭ u im wiersz „Panskaje ihryszcze" i napisaŭ «Atkaz na «Panskaje ihrysczc»». „Panskaje ihryszcze" padpisa o było pseŭdonimam „Jurka". Doŭhi czas niewiadoma było, chto papraŭdzi napisaŭ hety najbolej popularny u Biełarusi wierszyk. Tolki ŭ 1912 hadu s prysłanych u redakciju „Naszaj Niwy" papieroŭ pa niaboszczyku s. p. Janie Szemiocie-Połaczanskim wyjawiłosia, szto aŭtoram byŭ Jan Połaczanski.

Połaczanski radziŭsia ŭ 1826 hadu, kala Daŭhinawa; pamier u 1905 h. Apracza „Panskaho ihryszcza" napisaŭ jon abszyrnyje poematy „Daŭhinaŭski pahrom", „Wiasielle ŭ Bielakoch", „Barysoŭ Kamień" i drobnyje wierszy: „Da bratoŭ u pakojach", „Za czarkaj", „Na dziady", „Dumy u poli" i insz. Czaść rukapisoŭ ś. p. Połaczanskaho znachodzicca u daczki jaho u Tiumieni.

Praz twory Połaczanskaho, pisanyje z wialikim talentam, prazirajе natura hłyboka-paetyczna/a, ciesna źwiazanaja z narodam i jaho dolaj, ale pobocz i zwyczajny u drobnaj biełaruskaj szlachty konserwatyzm.

Z USIAHO KRAJU.

Sprawa ab atkrytku z biełaruskaj chataj.

HRODNA (W.T.B.). „Grodn. Ztg." pisze:

Choczuczy dać swaim słužaczym možnasć zarobku pry ciapierasznich ciažkich warunkach, adna tutejszaja firma pazwoliła dwum słužaczym addrukawać jaje maszynami atkrytku, na katoraj niamieckimi sałdatami była narysowana biełaruskaja sielanskaja chata. Słužaczyje hetyje addrukawali niekolki tysiacz atkrytak i pradawali kramam pa $3\frac{1}{2}$ feniga za sztuku. Atkrytki pajszli bojka.

Samawolny druk i pradaža atkrytak liczacca naruszeńniem aŭtorskich prawoŭ. Z hetaj pryczyny atkrytki byli konfiskowany i zniszczeny. Pryjmajuczy pad uwahu asabliwyje warunki, a tak sama i toje, szto heta pierszy prypadak naruszeńnia aŭtorskich prawoŭ u Hrodni ad czasu zawiadzieńnia niamieckich sudoŭ, winawatyje ŭ hetym nie byli pakarany.

«Grodn. Ztg.» adznaczywaje, szto duchowaje mieńnie treba szanawać tak sama, jak materjalnaje.

Wyjezd rabotnikoŭ.

BIEŁASTOK. (W.T.B.). «Białyst Ztg.» pisze:

Tutejszaje biuro pracy wysłało ŭ Niamieczczynu na raboty 700 rabotnikoŭ. Z ich pisiem widać, szto jany bolsz, czym czakali, zdawoleny zarabotkam i warunkami pracy.

Z życcia kooperatywaŭ.

BIEŁASTOK. (W.T.B.). Najwyszejszaja cena na chleb naznaczena 9 kap. za rasiejski funt. Spekulanty prosiać pa 35 kap. Jany szukajuć dziela hetaho ludziej, u katorych nima chlebnych kart. Ułaści kara juć winawatych u hetym ciažkimi sztrafami.

U Biełastoku jość chryścijanskaja kooperatywa, katoraja u 1913 hadu mieła 273 pajszczykoŭ. Czysło hetaje ad wajny pamienszyłosia da 83 dusz. Najmienszy paj — 10 rub.

23 wieraśnia 1915 h. s pazwaleńnia niamieckaj ułaści atkryłasia druhaja chryścijanskaja kooperatywa. Meta jaje — zakuplać spażyŭnyje pradukty i pradawać ich pa swajej canie s niewialikaj padwyžkaj — na pakryćcie wydatkoŭ na wiadzieńnie sprawy. Kooperatywa maje 178 pajszczykoŭ s kapitałam 10.000 rub. Paj — nia miensz 15 rub. S kooperatywy karystaje 11.900 dusz. Kooperatywa pamahaje tak że biednym dzieciam nawukaj i spažyŭnymi praduktami.

Za kanakradztwa.

SUWAŁKI. (W.T.B.). Na pierszym atkrytym zasiedańni Impieratarskaho Mirawoha Suda razhledalisia dźwie sprawy ab krażу. Za kražu karowy złodziej zasudžen na 6 miesiacoŭ, ukryŭszyje kradzienaje—na 9 miesiacoŭ. — Wiadomy kanakrad, katoraho sud karaŭ jeszcze pad rasiejcami, paśla taho, jak było dawiedzieno, szto jon u naczy ukraŭ kania i karowu, zasudžen na 2 hady i 3 miesiacy turmy, ŭ tym liku na 4 tydni ciažejszaho aresztu.

Prawy biełaruskaj mowy.

Feldmarszałak Hindenburg, Hłaŭnakamandujuczyj uschodnim frontam, wydaŭ prykaz ab ustrojstwi szkoł.

U hetym prykazi haworycca:

„*Biełaruskaja mowa, jak admiennaja ad rasiejskaj, dapuskajecca da užytku biez nijakich pieraszkod*".

Ab nawucy religii skazana, szto jana pawinna wykładacca u matczynaj mowi wuczníoŭ,—znaczyć, u tej mowi, u jakoj baćkie haworać z dzieĉmi.

Areszt razbojnikoŭ.

OKMIANY. (W. T. B.). Toje, szto nie udawałosia rasiejcam, udałosia zrabić u niekolki niadziel niamieckim sałdatam i žandarmam. Heta — wyzwaleńnie wakolic Krupie, Klikole, Zahory, Szitile i Korszany ad wialikaj szajki razbojnikoŭ, katoraja «pracawała» tutaka dziesiatki hadoŭ.

Naczalniki szajki, katoraja i pad niemcami zrabiła niekolki hrabiežstw, u tym liku wiadomy szyroka «Aleks», — aresztowany i czakajuć kary.

Hetak spakoj znoŭ zapanawaŭ tutaka, i narod uzdychnuŭ swabodna.

Z antykwarskich zapisak.

Słuckije pajasy.

U siarednije wieki sławilisia u nas bizantyckije tkaniny, zwanyje „pawołokami". Tkaniny hety wyrablalisia s szoŭku, sierabra i zołata.

Wysokije ceny oryhinalnych bizantyckich „pawołok" zaachwoczywali tutejszych kniazioŭ zasnowywać u siabie fabryki hetych tkanin, mabyć, pry pomaczy wypisywanych z Bizancii majstroŭ. Letapisi pieredajuć nam wiadomaść ab takich tkalniach u kijeŭszczynie. Dadumywajucca, szto raniej kijeŭskije, a paźniej Słuckije i Kapylskije kniazi Olelkowiczy tkackije warsztaty i majstroŭ pierewiaźli s Kijewa u Słucak, kali im hetaje kniaźstwo było dadziena ŭ zamienu za Kijeŭskaje. Słuckije tkalni paczatkowa, zdawaliwali tolki patreby krajowych mahnatoŭ i cerkwiej, wyrablajuczy «szmelcawanyje» zołatam tkaniny.

— «Peŭnie, heny strašny stary daŭ tabie hetuju radu; dyk daj jamu samomu za mianie sadoŭnika i ŭsio zrabić, bo ŭsio roŭna nička nia robiačy snoŭdajecca pa poli».

— «Ludzi maje, a kali ja tak chaču, dyk tak i być pawinna!» — Jak ja heta skazaŭ, z wačej Amili pakacilisia curkom slozy, i jana, jak, ha wyjšła ŭ druhi pakoj.

Sadoŭnik, bačučy, što ŭsieńkaja nadzieja prapała, prywioz z lesu maładyje duby i pasadziŭ na naznačenym miescy. Pasla ciaham sumawaŭ, zdarma druhije ŭmaŭlali, što duby nia majuć nijakoha ŭpływu na ludzkoje zdaroŭje,—jon soch, źnieduźeŭ i na druhuju wiasnu, jak tykiela dubki razpuścilisia, končyŭ sumnaje žyćcio.

Pa śmierci sadoŭnika, kali ja razkazaŭ staromu ab prastacie hetaho čeławieka, ab zababonach i słabaści jaho charakteru,—jon hlanuŭ na mianie, zmorščyŭ łob, bytcym pakazywajučy znak pahardy i skazaŭ:

— „Tym lepš, nia maješ čaho škadawać: majučy šmat durnych ludziej, adnaho tykiela ŭtraciŭ z ich".

Druhaja zdrada hetaho staroha ješče bolš papsawała zhodu i supakoj mižy mnoj i žonkaj. Ja maniŭsia pastawić dreŭlanuju chatu, a kali krychu nie chapała cehły na padmuroŭku, kab papoŭnić hetuju niestaču, wyjšoŭ u pole i chodziačy tamaka wybiraŭ dobraje mieśce na cahielniu. Stary, streŭšysia sa mnoj, pakazywajučy na mahilnik i staruju kaplicu, što stajała niedaloka ad dwara na samych wačach, skazaŭ:

— «Na jakim błahim miescy niechta zrabiŭ hety mahilnik! Z panskaho wakna zaŭsiody ŭ wačach dreŭlanyje kryžy i kaplica, jaki niepryjemny abraz! Dawiedywajucca da pana susiedy, z ich šmat jošć maładych i wiasiołych ludziej, ale henyje kryžy i kaplica, zaŭsiody stojučy ŭ wačach, kožnaho mohuć dawieści da sumnych dumak i melancholii. Ja radziŭby panu naznačyć sielanam miesce na mahilnik dzie kolečy daloka za lesam, kab nie tak časta ludzkoje woka jaho bačyło. Cehły kaplicy ŭziać na padmuroŭku chaty, na henymže miescy pasiejać awios, kab i znaku nie było, što tamaka hnije trupiechla, ludzkije kości».

Ja pachwaliŭ delikatnyje pačućcia staroha i jaho nawuku ŭ paznańni ludzkich charakteroŭ. I pasłaŭ ludziej kab adhenul prymala dreŭlanyje kryžy i sabrali ŭ kuču kamieńni, tyrčačyje na mohiłkach, i razabraŭšy kaplicu, zwiaźli cehły ŭ dwor.

Zdarma sielanie maje, sabraŭšysia z usich sioł, ostupiczaj prasili, kab ja nie ruszał pamiatak i nie čepaŭ henaho miesca, dzie lažać kości ichnych baćkoŭ i swajakoŭ. Zdarma praciwiŭsia hetamu ksiondz, starajučysia dawieści, što wialiki hrech ściahaju na swajo sumleńnie; zdarma staryje susiedzi dapiekali mnie ŭ wočy, što adstupaju ad zwyčajoŭ dziadoŭ swaich. Napaśledak, Amila, ŭbačyŭšy, što ŭsie namowy i napaminki adkinieny, ciažka zuiemaraščena skazała:

— „Henryku, hetaž ješče za žyćcia twajho baćki i dzieda henaja kaplica i mahilnik byli na henymže miescy. Baćku i dziedu henyje kryžy i henyje mahily nie nawodzili sumnych dum. Nie raz jany tamaka ŭschodam i zachodam sonca, upaŭšy na kaleńni, malilisia horača za ŭmioršych swaich sielan; hetaž hety zwyčaj usiudy ŭ naszym baku, što mahilnik zawodzić na wačach, abo blizka daroh, kab ludzi, sustrekajučy wokam kryžy i mahiły, malilisia za ŭmierśych. Peŭnie heny strašny stary daŭ tabie biazbožnuju radu, ale pomni, Henryku, što Boh budzie sudziŭ našy pastupki".

— «Što tabie da taho!—adkazaŭ ja hnieŭna;—ja wiedaju, što rablu. Stary, katoraho ty zawieś strašnym, śmiajecca z wašaho durnaŭstwa, pośmat zupiciesia ab tych, katorych užo daŭno nimašaka na hetym świeci».

I hetak ja wytrywaŭ u swajej artačnaści. Paśla dwoch dzion i śledu nie astałosia, dze byŭ mahilnik. Cehły kaplicy pajšli na padmuroŭku nowaje chaty, ŭ katoruju za dwa miesiacy ja pieraniossia.

(Dalej budzie)

Rozhałasu nabirajuć słuckije tkani u XVII stalećci, kali pryszła da nas, moda adziewacca pa persku—u kontuszy. Nieadłucznaj czaściu kontusza byŭ bahaty, tkany zołatam pajas. Spiersza pajasy da kontuszoŭ dastaŭlali kupcy s Persii. Oryginalnyje perskije pajasy wydzielalisia jarkimi kolerami, bahatym uzoram i tonkaściu tkaniny. Wialiki popyt na pajasy prymusiŭ i słuckich tkaczoŭ zaniacca ich wyrabam. Spiersza tkaczy staralisia tkać czysta perskije uzory na pajasach, ale czym dalej, tym mieniej astawałosia u słuckich tkaninach perskaho: ich zastupali uzory swaje—biełaruskije i eŭropejskije. Najbolszy rasćwiet słuckich tkalen prypadaje na siaredzinu XVIII stalećcia, kali kiraŭnikom słuckich tkalen byŭ Jan Madžarski. Pracawali tady 24 warsztaty i wyrablałosia u hod pa 200 pajasoŭ U rukach rodu Madžarskich słuckije tkalni byli ad 1758 da 1795 h. Paśla Madžarskich dyrekciju nad słuckimi tkalniami pryniaŭ na siabie Jazep Barsuk, byŭszy majstar Madžarskich, szlachcic słuckaho pawietu. Słuckije fabryki datrywali da 1844 h.

Słuckije pajasy pradawalisia nia tolki u hranicah Reczypospolitaj: u Biełarusi, Litwie i Polszczy, ale wywozilisia i zahranicu, a nawat paźniej i u Persiju.

Ornamentyka na słuckich pajasoch pierekazała nam staro-biełaruskije tkackije uzory, na inszych pajasach pieremieszanyje s perskimi, a na inszych saŭsim aczyszczenyje ad czużych ŭpływoŭ.

Ciapier słuckije pajasy służać azdobaj krajowych i nawat zahranicznych muzejoŭ, a ŭ antykwarstwie majuć wysokuju canu.

Dla nas-że biełarusoŭ pajasy słuckije majuć asabliwuju canu, jak pamiatniki biełaruskaj kultury.

W...

Z hazet.

Niedachwatka lekoŭ u Rasiei.

Niedachwatka lekoŭ u Rasiei dajszła straszennaj miery. „Russk. Wiedomosti" piszuć, szto inszych zusim užo nima u pradažy, a za tyje, szto jość, dziaruć niepamiernyje ceny. Zaležnaść Rasiei ad niamieckaj farmaceŭtycznaj pramyszlenaści widać ciapier wielmi jarka. Ludzi liczać siabie szczaśliwymi, kali z ruk spekulantoŭ i czužaziemnych pasrednikoŭ dastajuć choć-jakije leki. Jakije straszennyje ceny biaruć ciapier u Rasiei za leki, widać z hetkich cyfr: aspirina kasztawała pierad wajnoj 2 rubli 6 kap., ciapier za tujuž mieru — 24 rub. 85 kap.; brom da wajny — 2 rub. 44 kap., ciapier — 15 rub.; natrum salicylicum da wajny — 1 rub. 98 kap., ciapier — 22 rub. 27 kap.; chinina piersz 24 rub., ciapier tajaž miera — 57 rub. 96 kap.

Znachod kamlennaho wuhla.

Jak danosiać „Biržewyja Wiedomosti", ŭ 5 wiarstoch ad stancii Saczchery, Zakaŭkaskich žal. daroh, atkryty ŭ ziamli kamienny wuhal, nia horszy ad Danieckaho.

Ab usim pa trochu.

Z biełaruskich satyr.

U 1790 h. u Paczajewi wydan byu satyryczny biełaruski „Bohohłasnik" (kantyczka). Oś, jak pawodle henaho „Bohahłaśnika" pramaulau Boh da Adama, wyhaniajuczy jaho z raju:

Paszou-že won, Adamie, z raju!
Abjeusia jabłak—až sapiesz.
To tak ty dahladajesz haju: —
Biaz popytu, szto choczesz, rwiesz?
I ty idzi, niaboha, praścil
Adam ciabie kab nabladau,
A kab nia śmieła jabłak kraści,
Adamu ja uahajku dau.

TELEHRAMY.

— —

Wykluczeńnie Suchomlinowa.

PIECIARBURH. (W.T.B.). P. T. A. danosić:

Byŭszy wajenny minister Suchomlinow Carskim ukazam wykluczen s czysła czlenoŭ Hasudarstwienaj Rady.

Marskaja bitwa.

BERLIN. (W.T.B.). Kala bierahu Flandryi była 20 marca ranicaj udacznaja dla nas bitwa miž 3 niamieckimi minonoscami i dywizijej s 5 anhlickich kontr-minonoscoŭ. Worah pakinuŭ bitwu paśla niekolkich naszych udacznych strełoŭ i skora sczez z waczej. U nas tolki zusim nieznacznyje szkody.

Naczalnik Admiralnaho Sztabu.

Smieły nalot.

BERLIN (W.T.B.). Nasza eskadra marskich latunoŭ 19 marca, pa paŭdni, zakidała massaj bomb wajennyje budoŭli ŭ Duwry, Dile i Rensgecie, nia hledziaczy na silny abstreł bierehawymi batarejami i latunami worahoŭ. Było widać, szto mnoha bomb uzarwałasia wielmi udaczna. Usie latuny szczaśliwa wiarnulisia damoŭ.

Naczalnik Admiralnaho Sztabu.

Udacza niamieckich padwodnych łodak.

BERLIN (W.T.B.). Jak my daznalisia s peŭnych krynic, pawodłuh oficyalnych daniesieńniaŭ ad 1 da 18 marca zatopleny 19 parachodaŭ (40.000 ton.)

Hibiel francuskaho kontrminonosca.

PARYŽ (W.T.B.) Kontrminonosiec „Renodin" zatoplen ranicaj u Adryatyckim mory niepryjacielskaj padwodnaj łodkaj. Try aficery, ŭ tym liku kamendant i druhi aficer, i 44 matrosy pahibli. Wyratawany francuskim minonoscem, katory byŭ razam z „Renodin", 2 aficery i 34 matrosy.

Rasiejcy ŭ Persii.

KOPENHAGA (W.T.B.) P. T. A. danosić, szto rasiejskaje wojsko zaniało Ispahań.

Carskije nadziei.

PARYŽ (W.T.B.) Hieneralissimus Aleksiejew u telehrami na imia Žoffra pisze, szto Car wielmi cieszycca s pryczyny stojkaści 20 korpusa pad Werdenam. Car, — pisze Aleksiejew,—pierakonan, szto francuskaja armija znisztožyć worahoŭ. Rasiejskaja armija szleć francuskaj armii pawinszawańnia i czakaje tolki prykazu, kab kinucca na supolnaho woraha.

Aposznije rezerwy.

RYM (W.T.B.). Uczora wyjechali ŭ Rasieju 200 serbskich aficeroŭ, kab wuczyć pałonnych serboŭ dziela supolnaho z rasiejcami zmahańnia proci Aŭstryi.

Pahonia za uciokszymi z wojska.

RYM. (W.T.B). Rasieja i Italija maniacca zrabić umowu ab wydaczy asob, katoryje uciakli z wojska abo nie jawilisia adbywać wajennuju słužbu. Z hetaj pryczyny „Popolo d' Italia" pisze:

Pry hetkaj umowi z Rasiejaj Italija pawinna być wielmi aścierožnaj, bo jość za hranicaj mnoha palitycznych emihrantoŭ, katoryje tak sama pawinny adbywać wajennuju słužbu. Dawoli uspamianuć sprawu Burcewa, katory, spadziajuczysia na „miłaść" Rasiei, wiarnuŭsia tudy, kab pastupić u armiju, dy byŭ aresztowan. Praŭda, szto paśla jaho wypuścili, ale-ž nia ŭsie rasiejskije emihranty — Burcewy.

Italjanski hienerał u Paryžy.

PARYŽ (W.T.B.). Hienerał Kadorna pryjechaŭ u Paryž i radziŭsia z Žoffram i wajennym ministram.

Pakrydženyje hreki.

WIENA (W.T.B.) „Sudslaw. Corr." danosić z Afin:

Pawodłuh oficyalnaho daniesieńnia, pry abstreli Wurły anhlickim fłotam razhromleno hreckaje konsulstwo. Czysło zabitych pry hetym hrekoŭ bolszaje, czym piersz dumali. Hrecki urad papiaredziŭ predstaŭnikoŭ sajuznikoŭ, szto jon padaść spisak swaich pretensij.

Razwał Ałbanii.

BERN (W.T.B.). «Secolo» danosić z Afin:

Karaleŭski dekret abwieszczaje, szto prawincii paŭnocznaho Epiru pryłuczeny akanczacielna da Hrecii, i ŭ ich zawodzicca hreckaje upraŭleńnie i hreckije zakony.

Ruch proci wajny ŭ Italii.

LUGANO (W.T.B.) Palicija aresztawała u Miłani 13 asob, winawaciuczy ich u tym, szto jany razdawali proklamacii proci wajny, budziaczy nienawiść da jaje. — Usie aresztawanyje pasadženy ŭ wastrozi.

U drukarni hazety „Avanti" i ŭ kwatery socyalistycznaho sajuzu zrobleny obyski; pry hetym konfiskowany proklamacii, katoryje padbiwali narod proci wajny i proci światkawańnia hadaŭszczyny wyzwaleńnia Miłana ad panawańnia aŭstryjakoŭ u marcy 1848 hodu.

Sprawa rasiejskich szpionoŭ.

SOFIJA (W.T.B.). Sudowaja sprawa proci szpionskaj orhanizacii rusofiłoŭ wyklikaje ahulnuju cikawaść tym bolej, szto baroniać padsudzimych czleny partii, katoraja staić za Rasieju. Miž imi—Daniew, Malinow, Todorow, Abraszew i Łudskanow.

Śledztwo dahetul dawiało czaść winy: heta — razwiedki rasiejskich szpionoŭ ab partowych ukrepleńniach pry Warnie i Burgasie, ab ukrepleńniach i raskładcy min u Bosfory, a tak sama ab uchodzi i wychadzi tureckaho fłotu.

Padsudzimy Prudkin pryznaŭsia, szto rasiejski marski atasze zahadaŭ jamu ŭzarwać most miž Stambułam i Galataj.

Pryłoženy da abwinieńnia materjał—piśmy i karty z aznaczenymi ukrepleńniami i swabodnym prachodam miž raskinutymi kala Warny minami—zusim zakapywaje padsudzimych.

BUKARESZT (W.T.B). «Uniwersul», apisywajuczy sprawu ab szpionstwi ŭ Sofii, kaže: „My zajaŭlajem, szto Rasieja naładziła ŭ Rumynii całuju szpionskuju orhanizaciju. My majem dowady, szto jana abnimaje ŭsiu Rumyniju. Palitycznyje kruhi pierakonany, szto urad zrobić usio, kab znisztožyć szpionskuju orhanizaciju. Možna czekać sensacyjnych atkryćciaŭ".

Zabastoŭki rabotnikoŭ u Rasiei.

PIECIARBURH (W.T.B.). U hutarkach ab biudžeci ŭ Hasudarstwienaj Dumie kadet Adžemow napadaŭ na ministra unutrenych spraŭ Chwostowa, katory prowokatorskimi pastupkami wyklikaje zabastoŭki u fabrykach, szto wyrablajuć wajennyje pryłady, dy hetak szkodzić wajennym sprawam Rasiei. *Bastuje ŭwieś Puciłoŭski zawod.* Chwostow fałszywić atczoty ab Dumskich pramowach i nie daje ich drukawać. Adžemow zakonczyŭ swaju pramowu hetak: «Pierad akanczacielnaj pabiedaj nad worahami treba zwajewać ciapierasznaje prawicielstwo».

Deputat Szydłoŭski zajawiŭ, szto ŭsie czleny Dumy, paczynajuczy ad kancawych lewych i kanczajuczy kancawymi prawymi, nastrojeny proci prawicielstwa.

Nacyonalist Sawienko winawaciŭ byŭszych ministroŭ Szczegłowitowa i Makłakowa ŭ tym, szto choczuć zrabić mir asobnie ad sajuźnikoŭ, kab paddzieržywać reakciju. Jon skazaŭ, szto maje piśmo Szczegłowitowa, ŭ katorym toj pisaŭ, szto lepiej chacieŭ by razhromu Rasiei worahami, czym jakoj-budź ustupki narodu. Sawienko damahaŭsia spaŭnieńnia prahramy postupowaho bloku, biez czaho nia može być zhody s prawicielstwam.

Adstaŭka Chwostowa.

PIECIARBURH (W.T.B.). Abwieszczeny dwa carskije ukazy. Adzin abjaŭlaje, szto minister unutrenych spraŭ Chwostow wychodzić u adstaŭku; druhi—szto pradsiedaciel ministroŭ Sztyrmer biare u swaje ruki ministerstwo unutrenych spraŭ.

Wysialeńnie žycharoŭ Pieciarburha.

KRAKOU (W.T.B.). Tutejszyje hazety—pawodłuh wiestak pieciarburskich hazet—danosiać, szto s pryczyny wialikich trudnaściej, katoryje paŭstali z niedastaczy padwozu spažyŭnych praduktaŭ, u Pieciarburh zabaronien ŭjezd ludziam, kab nie pawialiczywaŭsia lik hałodnych. Taja czaść žycharoŭ Pieciarburha, katoryje byli prywiezieny tudy z wakolic, pakinutych rasiejcami, budzie adtul wywieziena u inszyje miejscy. Asabliwaja uwaha budzie zwierniena na tych, chto pracawaŭ piersz na ralli, kab jany mahli i ciapier pracawać u poli.

Niedachwatka wuhla(?)

KOPENHAGA (W.T.B.). Hazeta «Politiken» pisze, szto Rasieja wiadzie pierehawory ab kupli kapalnioŭ wuhla na Szpicberhu—kala zatoki Adwent. Za hetu kuplu prydziecca zapłacić ad 15 da 20 miljonoŭ dolaroŭ. Rasiejcy choczuć mieć wuhal dla ruchu na Murmanskaj žaleznaj darozi i dla marskoj stancii na Murmanskim uźbiarežžy.

Cikawy cyrkular.

PIECIARBURH (W.T.B.). Zabajkalski hubernatar pierešcierahaje u cyrkulary baćkoŭ i swajakoŭ sałdatoŭ, kab nie pisali da ich niczoha, szto mahło by ustrywožyć wajujuczych. Car pastanawiŭ nie kanczać wajny, pakul worahi nia buduć wyhnany. Narod pawinien wytrywać.

ABWIESTKI.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.